

אוניברסיטת בר אילן הפקולטה למשפטים

מבחן בקורס הפרעות ומחלות נפש והמשפט הפלילי

מס' הקורס: 99-910-01

מועד א', תשס"ז

ד"ר ציפי ארמן – שטרן

הוראות:

1. הבחינה נערכת בחומר סגור. קובץ חקיקה מצורף לבחינה.
2. נא לכתוב את התשובות בדיו, בצד אחד של העמוד.
3. בתשובותיכם התייחסו להוראות החוק הרלבנטיות (מתוך הקובץ המצורף) ויישמו אותן.

בהצלחה!

שאלה 1 (40 נקודות)

אסף, חולה סכיזופרניה פארנואידי, החל להתוכח עם שוטר שעבר ברחוב. לפתע הרים מוט ברזל שהיה מונח לידו והיכה בשוטר. השוטר נפגע בראשו ומת כעבור יומיים. אסף מואשם ברצח.

א) מה נדרש כדי לבסס פטור מחמת אי שפיות במקרה זה? בתשובתכם התייחסו לתנאים הדרושים להחלת הסייג. הוסיפו פרטים החסרים במקרה המתואר כדי שאסף יהא פטור מחמת סייג אי השפיות, ויישמו את הסעיף על המקרה.

ב) מהן שתי החלופות שבסייג אי השפיות? איזה פגם נדרש על-פי כל אחת מהן? ומהו המקור לחלופות אלה?

ג) מהו נטל ההוכחה הנדרש להוכחת הסייג ועל מי הוא מוטל? כיצד שונה החוק לעומת קודמו מאז תיקון 39? האם תיקון זה הקל באופן משמעותי על נאשמים המבקשים לטעון להחלת הסייג? נמקו.

ד) האם העובדה שאסף ידע שהוא חולה נפש וזקוק לתרופות ולמרות זאת לא נטל תרופות, תשפיע על החלת הסייג לגביו, ומדוע?

ה) מהי תוצאת קבלת הסייג? האם מוענק לבית המשפט שיקול דעת בשאלה זו, ומדוע? האם בכל מקרה של החלת הסייג יוצא צו אשפוז או טיפול מרפאתי נגד הנאשם? ואיזו בעיה עשויה להתעורר בהקשר זה?

ו) לחילופין טוען אסף לענישה מופחתת. מה נדרש לביסוס הטענה? התייחסו לנטל השכנוע ולתוצאת קבלת הטענה.

שאלה 2 (35 נקודות)

שמעון, הסובל ממחלת נפש שבגינה אושפז בכפייה כמה פעמים, נחקר ^{ר.ח.} בכחשד לביצוע מעשים מגונים בשתי קטינות.

א) המשטרה מבקשת מבית המשפט שיוציא צו להסתכלות פסיכיאטרית לשמעון כדי לבחון את כשירותו לעמוד לדין ואת אחריותו למעשה שנחשד בו; שמעון מתנגד. האם מוסמך בית המשפט ליתן את הצו המבוקש ומה נדרש כדי שיענה הצו אחר דרישות החוק?

ב) האם תשובתכם לשאלה א) תשתנה אם שמעון היה עצור? מהן סמכויות בית המשפט בשאלת הוצאת צווי בדיקה כפויים במצב זה?

ג) נגד שמעון הוגש כתב אישום בגין ביצוע מעשים מגונים. נציג התביעה מבקש מבית המשפט להוציא צו הסתכלות פסיכיאטרית לשמעון לבחינת כשירותו לעמוד לדין ואחריותו לעבירה שמואשם בה, שמעון מתנגד. האם בית המשפט מוסמך להוציא את הצו המבוקש ומה נדרש כדי שיענה הצו אחר דרישות החוק? מה יוכל שמעון לטעון נגד הוצאת הצו?

ד) בהתאם לחוות הדעת הרפואיות שמעון אינו כשיר לעמוד לדין ואינו אתראי לעבירה שביצע מחמת אי שפיות. בית המשפט הוציא לגביו צו אשפוז מכוח סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש. לאור חוות הדעת ביקשה התביעה למחוק את כתב האישום. סניגורו של שמעון מבקש לשחררו לאלתר מן האשפוז הפלילי. האם בית המשפט ייענה לביקשה? בידי מי סמכות האשפוז במקרה זה?

ה) שמעון אושפז מכוח סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, האם יש לו זכות ערעור על הצו ובפני מי?

ו) מתי ישתחרר שמעון מן האשפוז, והאם יש הגבלה על משך האשפוז?

שאלה 3 (25 נקודות)

אם מדינת ישראל תגלה כי יש לה

ההבחנה בין האשפוז הפלילי לבין האשפוז האזרחי

א) במה מתבטאת הבחנה זו?

ב) מהם הנימוקים בעד תגד שימור ההבחנה? *האם יש להבחנה בין אשפוז פלילי ואשפוז אזרחי? קנה*

ג) מהי דעתכם במחלוקת זו? נמקו